

Warszawa, dnia 22 października 2015 r.

List otwarty pozarządowych organizacji ekologicznych do Prezesa Rady Ministrów

Szanowna Pani Premier,

W imieniu pozarządowych organizacji ekologicznych (POE) zwracamy się Pani z apelem o spowodowanie zmiany zasad finansowania projektów ochrony przyrody w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ), stawiających obecnie w uprzywilejowanej pozycji niektórych beneficjentów, a dyskryminujących m.in. organizacje pozarządowe. W szczególności domagamy się:

- 1) uznania podatku od towarów i usług (VAT) za wydatek kwalifikowany dla projektów z Osi priorytetowej II *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu*, analogicznie jak dla osi III, IV i IX PO IiŚ;
- 2) równego traktowania wszystkich beneficjentów i zapewnienia takiego dofinansowania ze źródeł krajowych projektów realizowanych w ramach Działania 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna, aby środki UE i krajowe zapewniały pokrycie 100% kosztów.

Ad. 1:

W poprzedniej perspektywie finansowej 2007-2013 VAT niemożliwy do odzyskania przez beneficjentów PO IiŚ był kosztem kwalifikowanym. Podobne rozwiązanie zaproponowano pierwotnie w konsultowanych wcześniej założeniach wdrażania PO IiŚ na lata 2014-2020. Tymczasem już po przeprowadzeniu konsultacji, w dniu 22 września b.r. Minister Infrastruktury i Rozwoju zatwierdziła „Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko”, zawierające rozwiązania, których nie było w konsultowanych dokumentach. Rozwiązania te w nierówny sposób traktują beneficjentów różnych osi priorytetowych: dla projektów realizowanych w osiach III, IV i IX VAT jest wydatkiem kwalifikowanym, dla pozostałych osi – nie, w tym dla działania 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna. Jednym ze skutków takiego rozwiązania jest konieczność pokrycia do 23% kosztów projektu z funduszy własnych POE, ponieważ w przeważającej większości nie są one zarejestrowanymi podatnikami VAT. A nawet jeśli są – wydatki związane z realizacją projektów działania 2.4 najczęściej nie dotyczą czynności umożliwiających zwrot VAT. W przypadku realizowanych przez POE dużych projektów o wartości setek tysięcy lub milionów złotych, mających znaczący pozytywny wpływ na ochronę bioróżnorodności w Polsce, jest to kwota nie do udźwignięcia dla beneficjentów.

Ad. 2:

Projekty ochrony przyrody w poprzedniej perspektywie finansowej, poza 85% finansowania ze środków UE, mogły liczyć na dofinansowanie do 15% ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W obecnej perspektywie – na pełne finansowanie mogą liczyć jedynie wybrani beneficjenci („organy władzy, administracji rządowej”), co wynika ze Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych PO IiŚ (wer. 1.0 z 23 lipca 2015 r.). POE z tego przywileju nie mogą korzystać i 5% kosztów projektu będą musiały pokryć ze środków własnych. Przypominamy, że chodzi o nie działające dla zysku i nie osiągające dochodów organizacje pozarządowe.

Pozarządowe organizacje ekologiczne odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej w Polsce, stanowiąc istotną wartość dodaną do działań rządowych i samorządowych

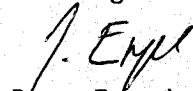
organów ochrony przyrody. O znaczeniu POE dla ochrony przyrody najlepiej mówią dane liczbowe dotyczące projektów zrealizowanych w poprzedniej perspektywie finansowej: spośród 174 projektów ochrony bioróżnorodności i edukacji ekologicznej ponad 1/3 stanowiły projekty realizowane przez organizacje pozarządowe¹, a w pierwszym konkursie dotyczącym ochrony gatunków i siedlisk in-situ ogłoszonym w 2012 roku przez instytucję wdrażającą (CKPŚ) projekty zgłoszone przez POE stanowiły prawie 60% wszystkich projektów z podstawowej listy rankingowej². Największe POE realizują projekty o wartości nawet kilkudziesięciu milionów złotych, budżetem i skalą działań znacznie wyprzedzając państwowe i samorządowe organy ochrony przyrody.

Żądanie od POE zapewnienia współfinansowania projektów ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na poziomie do 28% (23% VAT + 5% wymagany udział własny) dla znaczącej większości tych organizacji będzie oznaczać ich wycofanie się z działalności na rzecz ochrony bioróżnorodności. Ucierpi na tym Polska przyroda.

Co więcej, wobec braku systemowego wsparcia Państwa, gdy dla większości ekologicznych organizacji „trzeciego sektora” środki „projektowe” stanowią podstawę funkcjonowania, opisane rozwiązania mogą doprowadzić do likwidacji lub marginalizacji działalności wielu organizacji. A to oznacza nieodwracalną stratę dla polskiej demokracji. Mając na uwadze zobowiązania Polski wynikające z art. 3 ust. 4³ Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz o dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Konwencja z Aarhus), wyrażamy nadzieję, że Pani Premier podejmie bezzwłoczne działania mające na celu przywrócenie równego traktowania podmiotów we wdrażaniu środków UE. Apelujemy o zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla POE poprzez wyeliminowanie barier ograniczających ich działalność pożytku publicznego na rzecz ochrony przyrody.

Z poważaniem

Jacek Engel

Prezes Zarządu Fundacji Greenmind

W imieniu wymienionych poniżej sygnatariuszy listu,
przedstawicieli pozarządowych organizacji ekologicznych:

1. **Centrum Prawa Ekologicznego**
Magdalena Bar, Wiceprezes
2. **Dolnośląski Klub Ekologiczny**
Krystyna Haladyn, Członek Zarządu
3. **Federacje Zielonych Gaja**
Jakub Szumin, Prezes Zarządu
4. **Fundacja Alter Eko**
Kamila Musiatowicz, Prezes

¹ http://www.ckps.lasy.gov.pl/c/document_library/get_file?uuid=20c0b88e-0439-45bf-aead-f1bd9b68fce0&groupId=17417482

² http://www.ckps.lasy.gov.pl/documents/17417482/25087544/1_2012+Lista+rankingowa+aktualizacja+2014+KK.pdf

³ „Każda ze Stron zapewni odpowiednie uznanie i wsparcie dla stowarzyszeń, organizacji i grup działających na rzecz ochrony Środowiska i sprawi, że jej krajowy porządek prawny będzie zgodny z tym zobowiązaniem.”

5. **Fundacja Client Earth Poland**
Marcin Stoczkiewicz, Członek Zarządu
6. **Fundacja Doliny Baryczy**
Dorota Chmielowiec-Tyszko, Prezes
7. **Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze**
Radosław Michalski, Prezes Zarządu
8. **Fundacja Idealna Gmina**
Małgorzata Kramarz , Prezes Zarządu
9. **Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”**
Irena Krukowska-Szopa, Prezes
10. **Fundacja EkoRozwoju**
Krzysztof Smolnicki, Prezes Zarządu
11. **Fundacja Greenmind**
Jacek Engel, Prezes Zarządu
12. **Fundacja Greenpeace Polska**
Robert Cyglicki, Dyrektor
13. **Fundacja Na straży przyrody**
Marek Smolarkiewicz, Prezes
14. **Fundacja Otwarty Plan**
Małgorzata Małochleb, Członkini Zarządu
15. **Fundacja Przyrodnicza „pro Natura”**
Krzysztof Konieczny, Prezes
16. **Fundacja WWF Polska**
Piotr Nieznański, Kierownik Działu Ochrony Przyrody
17. **Górnośląskie Towarzystwo Przyrodnicze im. A . Czudka**
Marek Sołtysiak, Prezes
18. **Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING**
Szymon Bzoma, Prezes Zarządu
19. **Klub Przyrodników**
Robert Stańko, Prezes
20. **Komitet Ochrony Orłów**
Dariusz Anderwald, Prezes
21. **Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków**
Dariusz Bukaciński, Prezes Zarządu
22. **Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków**
Tomasz Kułakowski, Prezes Zarządu
23. **Stowarzyszenie dla Natury „Wilk”**
Sabina Pierużek-Nowak, Prezes
24. **Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju „Agro-Group”**
Piotr Znaniński, Prezes Zarządu
25. **Stowarzyszenie na rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur „Sadyba”**
Krzysztof Worobiec, Prezes
26. **Pracownia na rzecz Wszystkich Istot**
Radosław Ślusarczyk, Prezes
27. **Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa**
Ewa Romanow-Pękał, Prezes Zarządu
28. **Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA**
Radosław Gawlik, Prezes

29. **Stowarzyszenie Ekologiczne "Etna"**
Roman Guziak, Prezes
30. **Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja**
Jacek Bożek, Prezes
31. **Stowarzyszenie „EKOSKOP”**
Katarzyna Ruszała, Prezes Stowarzyszenia
32. **Stowarzyszenia LGD "Kraina Łęgów Odrzańskich"**
Andrzej Ruszlewicz, Członek Zarządu
33. **Stowarzyszenie Nowa Idea**
Jacek Schindler, Prezes
34. **Stowarzyszenie OKOLICA**
Małgorzata Grabowska-Snarska, Prezes Zarządu
35. **Stowarzyszenie Tilia**
Zbigniew Szcześniak, Prezes
36. **Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne**
Paweł Kołodziejczyk, Prezes
37. **Towarzystwo dla Natury i Człowieka**
Krzysztof Gorczyca, Prezes
38. **Towarzystwo na rzecz Ziemi**
Piotr Rymarowicz, Prezes
39. **Towarzystwo Przyrodnicze "Bocian"**
Dominik Krupiński, Prezes Zarządu
40. **Towarzystwo Przyjaciół Słońca „Unitis Viribus”**
Izabella Engel, Prezes
41. **Towarzystwo Przyrodnicze ALAUDA**
Przemysław Doboszewski, Członek Zarządu
42. **Wrocławska Inicjatywa Rowerowa**
Cezary Grochowski, Prezes Zarządu
43. **Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze**
Jacek Kaliciuk, Prezes
44. **Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć**
Joanna Furmaga, Prezes

Kontakt: Fundacja Greenmind, ul. Kalańska 7 m. 33, 04-367 Warszawa,
jacek.engel@greenmind.pl ; tel/fax 22 810 49 87, kom. 691 38 42 42